

Megérkeztek a szelektív hulladékgyűjtő edények!

Értesítjük a szabadkígyósi lakosokat, hogy megérkeztek
a szelektív hulladék gyűjtésére szolgáló edények, amelyek átvehetők
a Polgármesteri Hivatal udvarán,
2017. szeptember 25-én és 26-án (hétfőn és kedden) 8 és 16 óra között,
2017. szeptember 30-án (szombaton) 8 és 12 óra között,
továbbá 2017. október 2-án és 3-án (hétfőn és kedden) 8 és 16 óra között.

Az edény átvételéhez személyi igazolvány és lakcímet igazoló hatósági igazolvány szükséges.

Az edény átvétele és ürítése díjmentes.

Háztartásonként egy edény igényelhető. A szelektív hulladékgyűjtő edény átvételére minden szabadkígyósi lakos jogosult. A gyűjtőedények a közszolgáltató (DAREH Bázis Hulladékgazdálkodási Nonprofit Zrt.) tulajdonában vannak, és ha valamilyen okból megszűnik a közszolgáltatás igénybevétele, azokat vissza kell adni a tulajdonos részére.

A sárga színű tartály a háztartásokban keletkező papír-, műanyag- és fémhulladék gyűjtésére szolgál. A vegyes hulladékot továbbra is az eddig használt hulladékgyűjtő edényben kell gyűjteni, és kihelyezni a közterületre az eddig megszokott szállítási napokon.

Elhelyezhető benne:

- újságok, folyóiratok, füzetek, könyvek, hullámpapírok, csomagolópapírok, kartondobozok, kiöblített italos kartondobozok (pl. tej-, gyümölcsleves dobozok);
- üdítő és ásványvizes PET-palackok, kiöblített háztartási flakonok és azok lecsavart kupakjai (pl. samponos, habfürdős flakonok);
- háztartásban előforduló tiszta fóliák (szatyrok, tasakok, csomagoló fóliák), kimosott tej- és joghurtos poharak;
- különféle háztartási fémhulladékok és fémdobozok (italos- és konzervdobozok).

A dobozokat, flakonokat **lapítva** kell az edénybe helyezni, hogy minél kevesebb helyet foglalja-

nak, ezáltal minél több hulladék férjen a tartályba.

Kérjük, **NE dobjanak bele:**

- élelmiszer-maradványokat és egyéb szennyeződések tartalmazó (pl. olaj, zsír, oldószer) papírokat, használt papírzsebkendőt, szalvétát;
- zsíros, olajos, háztartási vegyi anyaggal szennyezett (nem kimosott) flakont, margarinos dobozt, élelmiszer-maradványt tartalmazó műanyagot, hungarocellt;
- CD-lemezt, magnó- és videokazettát, egyéb műanyagnak ítélt hulladékot (pl. nejlonharisnya), mert az újrahasznosításuk jelenleg nem megoldott!
- A fémhulladékok esetében fontos, hogy azok kiöblítve, tisztán kerüljenek a tartályba.

**A szelektív hulladékgyűjtő edény ürítése
a tervek szerint minden hónap
első csütörtöki napján lesz.**

A tartályt nem ürítik ki abban az esetben, ha az települési szilárd hulladékot is tartalmaz! Ilyen esetben átválogatásra vonatkozó felhívást hagynak a helyszínen, és a tartályok tartalmának rendbetételéről, a nem odaillő hulladék kezeléséről az ingatlan tulajdonosának, vagy a lakóház kezelőjének kell gondoskodni.

AZ ÓVODA HÍREI

A 2017/18-as nevelési évet 59 beíratott kisgyermekkel kezdtük meg. A csoportalakítás a következőképpen történt:

	Gyermeklétszám	Óvodapedagógus	Dajka
Kiscsoport	15 fő	Eckerné Truczka Judit Sénerné Bozó Gyöngyi	Tóth Tímea
Középső csoport	22 fő	Rétlaki Renáta Szilvia Szabóné Hégely Anita	Gál Jánosné Juhászné Ragályi Andrea
Nagycsoport	23 fő	Farkas Mária Juhász-Vedres Eugénia	Pelle Ildikó

Nevelőmunka

Pedagógiai programunk szerves része a mozgásfejlesztés, az egészséges életmódra nevelés. Nagy hangsúlyt fektetünk a szülők szemléletformálására: pl. egészséges étkezés, a levegőzés, mozgás szerepe és jelentősége a gyermekek életében, a televízió és számítógép káros személyiségromboló hatása.

- Nagyon fontos a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok mindennapi lehetőségének felkínálása, a pszichomotoros készségek fejlesztése.
- A rendszeres, örömteli testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése, kielégítése, szükségletének megalapozása.
- Az erőnlét, terhelhetőség, állóképesség fejlesztése, az egészséges életmód alakítása a mozgáson keresztül.

Az idegrendszer egészséges fejlődéséhez szüksége van a szervezetnek alvásra, pihenésre. Mi az óvodában megteremtjük a nyugodt, csendes pihenés-alvás feltételeit a külső, zavaró ingerek megszüntetésével, elsötétítéssel, szellőztetéssel. Mesével, halk zenével, énekkel, simogatással segítjük a gyermekek idegrendszeri ellazulását. Biztonságérzetüket erősítjük kedvenc alvó szőrmeállatuk, átmeneti tárgyuk behozatalával, átölelésével. Az elmúlt évek tapasztalata, hogy több esetben nekünk kell átvennünk a szülők kötelező feladatát, vagyis az óvodának kell a gyermekek

zömét alapvető szokásokra, szabályokra, tevékenységekre (pl.: játék, beszéd, szobatisztaság) tanítani, nevelni. Egyre több az agresszióra hajlamos gyermek, akik nem könnyítik meg a tartalmas, nyugodt játékidő kialakulását, biztosítását. Nem egyszerű biztosítani a jól nevelt, vagy szerény, visszahúzódó kisgyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Több esetben szükségünk van pszichológus, gyógypedagógus, logopédus szakember segítségére. Pedagógusaink folyamatosan képzik magukat, hiszen mind a külső elvárásoknak, mind a helyi sajátosságoknak meg kell felelnünk. Az éves munkatervben meghatározott nevelés nélküli napok alkalmával ügyeletet biztosítunk azoknak a gyermekeknek, akiknek szülei nem tudják megoldani gyermekük elhelyezését az adott napon.

Ünnepek

Törekszünk arra, hogy ünnepeink kiemelkedjenek a mindennapokból. Minden ünnepet hosszas előkészület vezet be, amellyel lehetőséget biztosítunk az érzelmek átélésére, gazdag, sokrétű tevékenységek megjelenítésére. Óvodánkban szeptember végén tartjuk a MIHÁLY NAPI VÁSÁRT. Ezen a napon a gyermekek otthonról hozott zöldségeket, gyümölcsöket árusítanak, illetve visznek haza és mindenki kosarába kerül egy kis vásárfia: MÉZESBÁB.

Befejeződtek a szabadkígyósi óvoda-bölcsőde tetőfelújítási munkái (TOP-1.4.1-15-BS1-2016-00052)

2017. szeptemberében sikeres műszaki átadás-átvételi eljárással zárult az óvoda-bölcsőde épületének tetőfelújítási munkája.

Folytatás a 3. oldalon.

AZ ÓVODA HÍREI

Folytatás a 2. oldalról.

A felújítási kapcsán megvalósult konkrét építési tevékenységek:

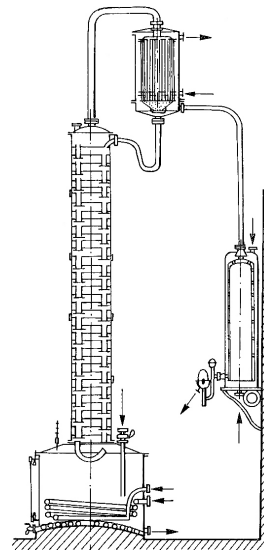
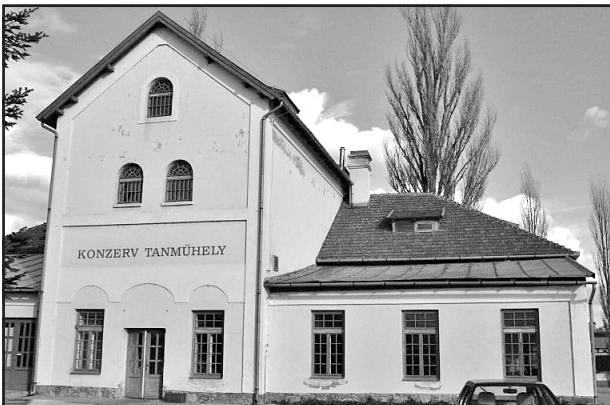
- tetőhéjalás teljes cseréje, gerendák/szarufák részleges cseréje (ahol indokolt volt);
- bádigos részek teljes cseréje;
- új tetőtéri ablakok beépítése a központi foglalkoztató helyiségben;
- napkollektorok elhelyezése használati melegvíz biztosítására.

A 2017/18-as nevelési évhez mindenkinek sok sikert, jó egészséget, boldog gyermekarcokat és elégedett szülői visszajelzéseket kívánok!

FARKAS MÁRIA
Intézményegység vezető

Emlékezés a hajdani ókígyósi szeszgyárról

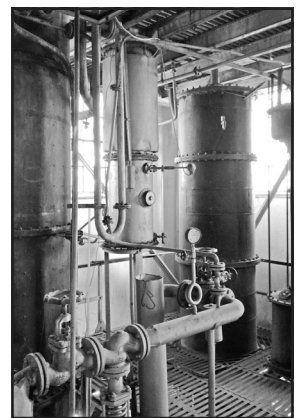
Már feledésbe merült az egykori szeszgyár létezése, működése. Az ókígyósi hajdani mezőgazdasági szeszgyár épülete a mai napig változatlanul áll. Több embertől kérdeztem az üzemről, teljes választ azonban nem kaptam. Arról viszont többen tudtak, hogy a savanyító üzem, a konzervgyár, a pékműhely hol működött. Több mint 80 évvel ezelőtt 1921-ben létesült a mezőgazdasági szeszüzem. Alapítói Gróf Wenckheim Frigyesné (Wenckheim Krisztina) és fia, Wenckheim József földbirtokosok voltak. Ezekben az időkben, 1920-ban Magyarország kétharmad részét elcsatolták, így a gyárak, az üzemek „külföldre” kerültek. Az akkori kormány úgy intézkedett, hogy a földbirtokosok kötelesek mezőgazdasági és élelmiszer feldolgozó üzemeket létrehozni. Ehhez anyagi támogatást is kaptak. Ezekben az időkben létesültek a malmok, konzervgyárak, pl. a pósteleki (lekvár-gyár) és az ókígyósi szeszgyár is. A szeszgyártásnak magas kultúrája volt Erdélyben. Itt sok területen csak burgonyát lehetett termesztetni, ám ennek

értékesítése nehéz volt. Magas szállítási költségek, az áru megromlása, stb.

A monarchiában 1888-ban Ausztriában és Magyarországon hoztak először létre szeszüzemeket, igaz, a működésüket később az 1899. évi XXII. törvénycikk szabályozta. Ókígyóson nagy hagyománya volt a cukorrépa termelésnek. A helyi uradalom úgy döntött, hogy malmot (Újkígyós, József major) és szeszgyárat létesít. Azt tervezték, hogy nagy teljesítményű, modern kivitelű szeszüzemet építenek, mely 1921-ben elkészült.

Úgynevezett oszlopos lepárló műeszközöket rendeltek a budapesti LANGL gépgyártótól. Az oszlopos szeszgyártásnak az a lényege, hogy az egyik oszlopban – a cefreoszlopban – az alszeszt hozták létre, míg a másik oszlopban a finomítást végezték, ahol 95–97%-os finomszeszt

Folytatás a 4. oldalon.

Emlékezés a hajdani ókígyósi szeszgyárról

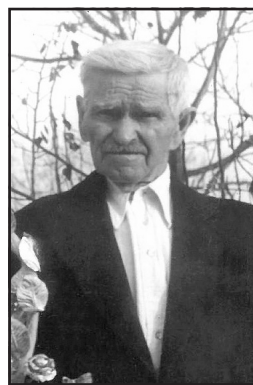
Folytatás a 3. oldalról.

készítettek. A termelés ellenőrzését ún. Beschorner-féle szeszmérőgéppel végezték. A szeszgyár működését a Békéscsabai Magyar Királyi Pénzügyőri Szakaszhivatal felügyelte. Havonta, vagy megadott időszakban ellenőrzést, elszámolást tartottak. A termelést úgy állapították meg, hogy a szeszmérőgép végső órajelzéséből levonták a kezdő órajelzést. A különbség volt a termelt, illetve előállított szeszmenyiség. A szeszmérőgép-ből leeresztették az összegyűjtött mintát, azt megfokolták és beszorították a liter mennyiséggel, és ebből megállapították az ún. hektoliterfokot (1 liter 100%-os szesz). Ez volt az adóköteles termelés. A készterméket ecetgyártásra, gyógyszeripar, likőripar, stb. részére szállították.

A nyersanyag előállítása már egyszerűbb volt. A cukorrépa szeletelőgéppel leaprították, leforrázták, leszűrték, és a cukros folyadékot élesztő hozzáadásával betonaknában megerjesztették. A cukor átalakult szeszé. Kezdetben a cukorrépa szeletelőt ún. járgánnyal meghajtották, melyet általában egy öreg ló hajtott. A fekvő járgány fogaskerekére volt felszerelve „V” betű alakban a vonó és a vezető rúd. A két rúd között a ló körülbelül 10 méteres körben járt, és közben a fekvő fogaskerek meghajtotta az álló fogaskereket. Az álló fogaskerekre volt felszerelve a meghajtó tengely, mely végül a szeletelőt hajtotta. Később e művelet gőzgép erejével történt. A leszűrt répaszeletet a közeli göboly (hízómarha) istállóba szállították, ebből takarmány keveréket készítettek. Az uradalmak kötelezve voltak a mellékterméket marha hizlalására felhasználni. Figyelembe vették a nyersanyag (répaszelet) felhasználását és ennek arányában kellett a hízómarhákat beállítani. A pénzügyőrség ezt is szigorúan ellenőrizte. A göbolyok istállója ma is megvan, ahol 50-80 darab marhát hizlaltak következő év márciusáig, ezután Budapestre, vagy külföldre szállították őket. A szeszgyárral szemben, az ún. Oláh-temető táblájában, prizmákban tárolták a nyers cukorrépa. A prizmákra szalmát raktak és azt leföldelték, így a cukorrépa télen nem fagyott meg. A szesztermelés répából úgy februárig tartott, végül a termelés melasz felhasználásával folyt. A melasz cukorgyári melléktermék, melyet már nem lehet tovább finomítani. Ez sűrű, jellegzetes szagú, barna színű,

ragacsos termék volt. A cukorgyár vasúton tartálykocsiban szállította az ókígyósi vasútállomásra, innen fogatokkal vitték a szeszgyárba. A melaszt itt felhígították, savas kezelést kapott, majd élesztő segítségével megerjesztették, végül kifőzték.

Az „Oláh-temető” egy görög-keleti temető, ennek helye a mostani fafeldolgozó teleptől (Aradi út) nyugat fele húzódik, körülbelül 0,5 hektár a területe. A temető maglóra sövényvel volt bekerítve. A mostani kerékpárút helyén nyári szekérút volt. A temető 1923-ban megszűnt. Az emléke ma is él, azt a területet Oláh-temető táblának nevezik.

A szeszgyárat 1921-től Pelyhe József (1890–1974) vezette 1950-ig igen nagy szakértelemmel. Pelyhe József kazángépész Törökszentmiklóson született, majd Maglódra került a Réderer uradalomba. Pelyhe József családjával Ókígyóra költözött, itt lakást kaptak, majd az ún. „éget házban” laktak. Végül az

Arany János utcában saját házat vett. A szeszgyárban dolgozott Nádas Antal kazánfűtő és Ferenczi József kazángépész is. A szeszgyárat 1945 után is üzemeltették 1-2 évig, majd 1950 nyarán lebontották, és Kisvárdára szállították. A leszerelést központi rendelkezésre végezték, mivel volt egy politikai nézet, miszerint Jugoszlávia el szeretné foglalni az ország déli részét.

A szeszgyár öltözőjében tartották a reformátusok és az evangélikusok részére az istentiszteletet és a gyerekeknek a hittanórát. A Wenckheim uradalom nem engedte, hogy az iskolát vegyék igénybe.

A szeszgyári műeszközök még ma is megvannak Kisvárdán, már évtizedek óta nem használják. A szeszgyár épülete később savanyító üzem lett. Körülbelül 1967-ben az Erfurtban rendezett élelmiszer viláagiállításán a bébicékla és a vegyestároló savanyúság aranyérmét kapott. Az érme holléte nem ismert. Később pék sütőüzem működött az épületben oktató jelleggel. Ezzel egy korszak lezárult.

HANKÓ JÓZSEF
helytörténeti kutató

Felhívás mammográfiás szűrésre!

Ma Magyarországon a daganatos megbetegedések miatti halálozás a szív és érrendszerit követően a második leggyakoribb halálok.

2001 óta Népegészségügyi Program keretében a hölgyek emlőszűrésre és méhnyak szűrésre kapnak meghatározott időnként meghívólevelet. Emlőszűrésre két évente a 45-65 éves korcsoportba tartozó hölgyek, méhnyak szűrésre három évente a 25-65 éves korcsoportba tartozó hölgyek kapnak névre szóló meghívást. Emlőszűrésre a meghívólevélben pontosan megírják, hogy hová és mikor várják a szűrendő hölgyet, ha az időpont nem felel meg, akkor lehetősége van az időpont módosítására a megadott telefonszámon. Méhnyak szűrésre a meghívólevél mellékletében felsorolt szakrendelőket lehet felkeresni, előtte a szakrendelővel időpont egyeztetés szükséges, hogy a várakozási idő minimális legyen. A meghívólevelet mindenki vigye magával.

Az emlőrák a nők leggyakoribb daganatos betegsége, ritkán előfordul férfiaknál is. Magyarországon évente mintegy 7500 új megbetegedés fordul elő, és mintegy 2800 nő veszti életét évente a betegség következtében. Az emlőráknál – csakúgy, mint a legtöbb tumornál – is igaz

az a megállapítás, hogy a terápia eredménye annál hatékonyabb minél korábbi stádiumban kerül a betegség felismerésre. Éppen ezért fontos, hogy minél hamarabb orvoshoz forduljon mindenki, aki az emlőben csomót tapint. Fontos hangsúlyozni, hogy az emlőrák többnyire fájdalomtalan, sőt, minél inkább fáj egy csomó, annál kevésbé valószínű, hogy megjelenése rosszindulatú daganatra utal. Éppen ez a fájdalomtatlanság az, ami a betegeket megtéveszti, és ami miatt sokszor csak hónapokkal, évekkel a csomó észlelése után fordulnak orvoshoz.

Ugyancsak jelentős esetszámmal, évi 1000 új esettel fordul elő méhnyak rák Magyarországon, a megbetegedés miatti halálozás pedig évente meghaladja a 400 főt. Hazánkban a méhnyak szűrése megoldott, de sajnos a nők tekintélyes hányada nem él e lehetőséggel, részben ezért nem ismerik fel korai stádiumban a betegséget.

**Kérem, tegyen mindenki az egészségéért,
vegyen részt az ingyenes szűréseken
Önmagáért, családjáért.**

*Békés Megyei Kormányhivatal
Népegészségügyi Főosztály*

ONLINE MEGFÉLEMLÍTÉS

Az online megfélemlítés során a célszemély szorososan, hosszabb ideig fennálló szándékos sérelem okozás áldozatává válik az interneten, vagy mobiltelefonon keresztül. Ennek célja a célszemély fenyegetése, nevetségessé tétele, kiközösítése, lejáratása, negatív színben feltüntetése. Az online és offline világban előforduló megfélemlítés között átfedés van, általában azokat zaklatják az interneten, akiket például az iskolában is piszkálnak, bántalmaznak. Az online megfélemlítés elsősorban, de nem kizárólag a fiatalabb korosztályt érinti. Ennek egyik magyarázata, hogy a fiatalabb korosztály aktívabb az online térben. Manapság már szinte folyamatos az online jelenlét. A zaklatás elhúzódó és folyamatos lehet, mivel nem szükséges

a résztvevők találkozása. A találkozást követően is folytatódhat, illetve találkozás és akár személyes ismeretség nélkül is megvalósulhat. Bármikor megtörténhet, így még az otthon sem jelent biztos védelmet ellene.

Jellemző előfordulási formák:

- A célszemély bántó, sértő üzenetet kap Facebook üzenőfalán, vagy személyes üzenetben.
- Lejárató üzeneteket, kommenteket írnak róla nyilvános üzenőfalon, vagy zárt csoportban.
- „Álprofil” hoznak neki létre, ahol az ő nevében írnak, vagy adatokat, információkat osztanak meg róla.

Folytatás a 6. oldalon.

ONLINE MEGFÉLEMLÍTÉS

Folytatás az 5. oldalról.

- Megszerzik az e-mail vagy közösségi profil jel-szavát, és az ő nevében írnak az ő ismerősei-nek olyan üzeneteket, amiket ő vállalhatatlan-nak tart, vagy közzéteszik a titkait.
- Feltehetnek róla olyan képet, videót, ami ké-nyelmetlen helyzetbe hozza, terjeszthetnek róla álhíreket, rosszindulatú pletykákat.

A szülőknek az alábbi jelek utalhatnak arra, hogy gyermekét online zaklatják:

- az internethasználati szokásaiban változást észlelnek, sokkal kevesebbet netezik, bezárkó-zik, amikor internetezik;
- rosszkedvű, ideges, ingerült lesz, miután in-ternetezik vagy belép a Facebook fiókjába;
- társas kapcsolatai elszegényesednek, vissza-vonulóvá válik, nem barátkozik szívesen;
- csökken az önértékelése, negatív gondolatai vannak saját magáról;
- a szokásos szabadidős tevékenységeket, hob-bijait elhanyagolja;
- iskolai teljesítménye romlik, nem tud koncent-rálni, a gondok elvonják a figyelmét;
- magába zárkózik, nem közlékeny, nem osztja meg, mi jár a fejében, mi történt vele;
- törli Facebook- vagy egyéb profilját.

Tanítsa meg gyermekének az alábbi szabályokat:

- Minél kevesebb információ érhető el róla az interneten, annál kevesebbet lehet felhasz-nálni zaklatásra.

RUHAOSZTÁS

A Szociális Alapszolgáltatási Központ Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat 2017. szeptember 28-án (csütörtökön) 9–17 óráig RUHAOSZTÁST TART.

- Csak olyan képet, videót készítsen, amit meg-mutatna szüleinek, tanárainak és az utcájuk-ban lakóknak! Soha nem lehet biztos abban, hogy ők nem látják majd.
- Csak azokat jelölje vissza ismerősnek, akiket tényleg ismer!
- Korlátozza, hogy ki léphet vele kapcsolatba, ki láthatja a közzétett bejegyzéseit!
- Ne osszanak meg mindent a közösségi oldala-kon! Előbb gondolják át és utána posztolja-nak. **Egy poszt örökre megmarad!**

Beszélgessen rendszeresen gyermekével, hogy idejében kiderüljön, ha zaklatják őt!

Mit tegyen zaklatás esetén?

- Hallgassa meg gyermekét türelmesen, figyel-mesen!
- Készítsenek képernyőmentéseket a zaklatás bizonyítására (üzenetekről, chatbeszélgeté-sekről stb.)!
- Szakítsanak meg minden kommunikációt az elkövetővel!
- Ha az elkövető osztály- vagy iskolatárs, fordul-janak az osztályfőnökhöz, vagy az intézmény vezetőjéhez!

AMENNYIBEN ZAKLATÁS, FENYEGETÉS TÖRTÉNIK, FORDULJANAK A RENDŐRSÉGHEZ!

Békés Megyei Rendőr-főkapitányság

TISZTELT LAKOSSÁG!

Ezúton tájékoztatjuk Önöket, hogy az Al-földvíz Zrt. Szabadkígyóson 2017. október 4-én a víztorony, október 5. és 9. között a hálózat mosatását végzi. A fenti napokon nyomáscsökkenés, esetlegesen vízhiány várható. Megértésüket köszönjük!

SZABADKÍGYÓSI POLGÁRMESTERI HIVATAL

2017. OKTÓBER HAVI ÜGYELETI BEOSZTÁSOK

1. Dr. Marossy László	9. Dr. Gurbity Gábor	17. Dr. Berczi István	25. Dr. Hunya Sarolta
2. Dr. Gurbity Gábor	10. Dr. Berczi István	18. Dr. Hunya Sarolta	26. Dr. Marossy László
3. Dr. Berczi István	11. Dr. Hunya Sarolta	19. Dr. Marossy László	27. Dr. Marossy László
4. Dr. Hunya Sarolta	12. Dr. Marossy László	20. Dr. Gurbity Gábor	28. Dr. Marossy László
5. Dr. Marossy László	13. Dr. Hunya Sarolta	21. Dr. Gurbity Gábor	29. Dr. Marossy László
6. Dr. Berczi István	14. Dr. Hunya Sarolta	22. Dr. Gurbity Gábor	30. Dr. Gurbity Gábor
7. Dr. Berczi István	15. Dr. Hunya Sarolta	23. Dr. Berczi István	31. Dr. Hunya Sarolta
8. Dr. Berczi István	16. Dr. Gurbity Gábor	24. Dr. Berczi István	1. Dr. Hunya Sarolta